

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย เพื่อศึกษาการรับรู้บทบาทและบทบาทที่ปฏิบัติจริงของพยาบาลในการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็กนอกระบบในภาคใต้ เปรียบเทียบการรับรู้บทบาทและบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็กนอกระบบของพยาบาล และเปรียบเทียบการรับรู้บทบาทและบทบาทที่ปฏิบัติจริงของพยาบาลที่รับผิดชอบศูนย์เด็กเล็กที่ผ่านเกณฑ์และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ กลุ่มตัวอย่าง คือ พยาบาลวิชาชีพจำนวน 198 คน โดยปฏิบัติงานที่สถานีอนามัย ศูนย์สุขภาพชุมชน ฝ่ายส่งเสริมโรงพยาบาลหรือเทศบาล และได้รับมอบหมายให้ดูแลรับผิดชอบศูนย์เด็กเล็กในพื้นที่รับผิดชอบ

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย การรับรู้บทบาทและบทบาทที่ปฏิบัติจริงของพยาบาลในการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน และหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งสองชุด เท่ากับ .97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแตกต่างด้วยสถิติที

ผลการวิจัย พบว่า

1. การรับรู้บทบาทในการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็กนอกระบบโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.52$, $SD = 0.66$) ส่วนการรับรู้บทบาทรายด้านเกือบทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน (ด้านการประกันคุณภาพ: $\bar{X} = 3.53$, $SD = 0.74$; ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนา: $\bar{X} = 3.41$, $SD = 0.73$; ด้านการประสานความร่วมมือ: $\bar{X} = 3.16$, $SD = 0.73$) ยกเว้นด้านการพัฒนาบุคลากรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$, $SD = 0.68$)

2. บทบาทที่ปฏิบัติจริงในการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็กนอกระบบโดยรวม ($\bar{X} = 3.35$, $SD = 0.67$) และบทบาทรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง (ด้านการพัฒนาบุคลากร: $\bar{X} = 3.66$, $SD = 0.69$; ด้านการประกันคุณภาพ: $\bar{X} = 3.38$, $SD = 0.71$; ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนา: $\bar{X} = 3.16$, $SD = 0.79$; ด้านการประสานความร่วมมือ: $\bar{X} = 2.94$, $SD = 0.78$)

3. การรับรู้บทบาทและบทบาทที่ปฏิบัติจริงทั้งโดยรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) โดยด้านที่มีความแตกต่างมากที่สุดคือ ด้านการประกันคุณภาพ และด้านที่ใกล้เคียงมากที่สุด คือ ด้านการพัฒนานุเคราะห์
4. การรับรู้บทบาทในการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็กนอกระบบทั้งโดยรวมและรายด้านของพยาบาลที่รับผิดชอบศูนย์เด็กเล็กที่ผ่านเกณฑ์และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กนอกระบบไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$) อย่างไรก็ตามพบว่า พยาบาลที่รับผิดชอบศูนย์เด็กเล็กที่ผ่านเกณฑ์มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าพยาบาลที่รับผิดชอบศูนย์เด็กเล็กที่ไม่ผ่านเกณฑ์ทุกด้าน
5. บทบาทที่ปฏิบัติจริงในการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็กนอกระบบโดยรวมของพยาบาลที่รับผิดชอบศูนย์เด็กเล็กที่ผ่านเกณฑ์สูงกว่าไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กนอกระบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยด้านการพัฒนานุเคราะห์สูงกว่ามากที่สุด และด้านการประกันคุณภาพสูงก่ว่าน้อยที่สุด
6. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ได้แก่ การขาดงบประมาณ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เห็นความสำคัญ ขาดการประสานงานและความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

1. จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า พยาบาลยังรับรู้บทบาทได้ไม่เต็มที่และพยาบาลปฏิบัติบทบาทได้น้อยกว่าการรับรู้บทบาท ดังนั้นควรมีการจัดสรรอัตรากำลังให้เพียงพอกับภาระงานและจัดให้มีการประชุม/อบรมเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบแก่พยาบาลวิชาชีพที่รับผิดชอบดูแลศูนย์เด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง
2. จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการรับรู้บทบาทและบทบาทที่ปฏิบัติจริงของพยาบาลในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบยังด้อยในด้านการประสานงานความร่วมมือ จึงควรสร้างความชัดเจนในการทำงานด้านสาธารณสุขระหว่างสถานีนอกระบบกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งสร้างความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับศูนย์เด็กเล็กนอกระบบโดยเน้นให้ทุกฝ่ายประสานความร่วมมือกัน และควรกำหนดบทบาทหน้าที่ในการประสานความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องแต่ละระดับให้ชัดเจน
3. จากผลการศึกษาทำให้ทราบว่าปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ ดังนั้นพยาบาลควรนำเสนอปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว ได้แก่ การขาดงบประมาณในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เห็นความสำคัญ ขาดการประสานงานและร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันหาแนวทางการแก้ไขต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติบทบาทของพยาบาลที่ดูแลศูนย์เด็กเล็กที่ผ่านเกณฑ์และไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กน่ายู่
2. ทำการศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับประสบการณ์ของพยาบาลที่พัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กน่ายู่
3. ทำการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการสนับสนุนจากพยาบาลในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่ายู่ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่ายู่
4. ควรทำการศึกษาหรือพัฒนาเครื่องมือในการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทการทำงานในสถานการณ์จริงของพยาบาล